

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott pszichológia Intézet
1.4 Szakterület	Pszichológia
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6 Szak / Képesítés	Klinikai pszichológia: kiértékelés és beavatkozás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Klinikai pszichológia a büntetés-végrehajtási rendszerekben						
A tantárgy kódja	PMM 11051						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Müller-Fabian Andrea docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Müller-Fabian Andrea docens						
2.4 Tanulmányi év	II.	2.5 Félév	3	2.6. Értékelés módja	E, VP	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					38
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					50
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					25
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					3
Más tevékenységek:.....					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	126				
3.8 A félév össz-óraszama	182				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• -
4.2 Kompetenciabeli	• -

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• számítógép/laptop, hangszóró, videóprojektor, Internet-hozzáférés
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• számítógép/laptop, hangszóró, videóprojektor, Internet-hozzáférés

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák

C1. A klinikai pszichológia elméleti alapjainak és szakmai etikájának ismerete. Tanulási eredmények: 1. A végzett hallgató ismeri és alkalmazza a klinikai pszichológia és pszichológiai segítségnyújtás elméleti alapjait. 2. A végzett hallgató ismeri és érti a klinikai pszichológia alapfogalmait, elméleteit és módszereit. 3. A végzett hallgató képes arra, hogy az alapismereteket a klinikai pszichológia szempontjából releváns pszichológiai folyamatok, jelenségek értelmezéséhez felhasználja. 4. A végzett hallgató képes az ismereteket, elméleteket, alapelveket hasznosítani a problémahelyzetek megértésében és a szükséges szolgáltatások kialakításában. 5. A végzős hallgató ismeri és alkalmazza az etikus magatartás deontológiai normáit a problémás helyzetekben. 6. A végzett hallgató rendelkezik azzal a képességgel, hogy szakmai feladatait a klinikai pszichológiára jellemző deontológiai alapelvek szerint tudja ellátni. Ejjahásban, a klinikai pszichológia értékeinek és irányelveinek a figyelembe vételével.

C3. Szakértelem felhasználása az egészséggel és betegségekkel kapcsolatos beavatkozásban / segítségnyújtásban / pszichológiai tanácsadásban. Tanulási eredmények: A végzett hallgató rendelkezik ismeretekkel a klinikai pszichológia, pszichopatológia és pszichiátria, pszichológiai tanácsadás és pszichoterápia, klinikai pszichológiai értékelés, fejlődéslélektan, egészségpszichológia, pszichológus szakma etika területén. A végzett hallgató klinikai pszichológiai beavatkozást és elsődleges tanácsadást tervez gyermekeknél és felnőtteknél, az egyén, pár, család, csoport/szervezet szintjén, az egészséggel és betegséggel kapcsolatos pszichológiai tényezők figyelembevételével. A végzett hallgató képes a pszichoterápiás technikák és a pszichológiai tanácsadás alkalmazására, valamint tudományos paradigmák alkalmazására a pszichológiai tanácsadásban. A végzett hallgató képes megfogalmazni a pszichológiai beavatkozás üléseinek következtetéseit. A végzett hallgató képes írásos beszámolót írni a találkozóról és a pszichológiai beavatkozás folyamatáról. A végzett személy képes szakmai kapcsolatot kialakítani a támogatott személlyel, alkalmazza a kommunikációs készségeket és az aktív hallgatást, empatikus hozzáállást tanúsít. A végzett a tanácsadás és a rövid távú pszichoterápia alapelveit és etikai normáit alkalmazza. A végzett hallgató képes multidiszciplináris csapatokban dolgozni, más szakemberekkel együtt.

C4. Komplex kutatás a klinikai pszichológia területén. Tanulási eredmények: A végzett hallgató ismeri és érti az alkalmazott pszichológiai kutatási módszereket és a klinikai területen alkalmazható adatelemzési módszereket. A végzett hallgató képes a klinikai pszichológia területére jellemző kutatási és statisztikai elemzési módszerek széles skálájának alkalmazására, ismeri ezek előnyeit és korlátait, valamint képes az eredményekből levonható következtetések magyarázatára, értelmezésére. A végzett hallgató képes kritikusan értékelni a klinikai vizsgálatok eredményeit. A végzett hallgató képes empirikus eredményeket közölni a szakterület módszertani szigorának megfelelő nyelvezet használatával. A végzett hallgató kutatási projekteket kezdeményez és valósít meg a témavezetők által támasztott követelményeknek megfelelően. A végzett hallgató megérti és kamatoztatja a kutatási eredményeket a klinikai pszichológia területén folytatott szakmai gyakorlatok folyamatos fejlesztése érdekében.

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT1. Személyes és szakmai fejlődés. Tanulási eredmények: A végzett hallgató képes a tanulási folyamat során elsajátított ismeretek, készségek, értékek és attitűdök megfelelő kiválasztására, kombinálására és megfelelő felhasználására. A végzett hallgató rendelkezik a szakmai helyzetek eredményes megoldási készségeivel. A végzett hallgató képes azonosítani és kritikusan elemezni saját erősségeit és tanulási lehetőségeit. A végzett hallgató rendelkezik a szakmai tevékenység reflektív elemzésének képességével és képes felmérni saját képzési igényeit. A végzett hallgató képes önállóan tanulni, és részt vesz az egész életen át tartó tanulásban. A végzett hallgató ismeri és alkalmazza az e-learning platformokat, a kevert tanulási stratégiákat és a nemzetközi adatbázisokat a személyes és szakmai fejlődés céljából. • CT2. Kutatási elvek és etikai normák alkalmazása a társadalom-humán tudományokban. Tanulási eredmények: A végzett hallgató ismeri az általa képzett szakterületen gyakorló pszichológus szabad gyakorláshoz való jogra vonatkozó szabályokat, kompetenciákat és szakmai lépéseket. A végzett hallgató tevékenységét az etikai és szakmai deontológiai kódexekkel összhangban végzi. A végzett hallgató szakmai feladatait felelősséggel, felügyelet mellett és szakmai önállóság tanúsítva látja el. A végzett hallgató képes tájékozott beleegyezési protokollokat kidolgozni a pszichológiai kutatások elvégzéséhez. A végzett hallgató szakmai kommunikációs készségekkel rendelkezik. A végzett hallgató rendelkezik az etikai problémák megoldásához és döntéshozatalhoz szükséges képességekkel, a pszichológus szakma etikai kódexének alapelvei alapján. • CT3. A multidiszciplináris team tevékenységének tervezése, megvalósítása, szakmai csoportok vagy intézmények tevékenységében való aktív részvétel. Tanulási eredmények: A végzett hallgató rendelkezik az együttműködés, a problémamegoldás és a szakmai döntések készségével. A végzett hallgató képes hozzájárulni a hatékony csapatmunkához. A végzett hallgató képes alkalmazni a hatékony konfliktuskezelési technikákat a csapatmunkában. A végzetthallgató kölcsönös felelősséget és tiszteletet tanúsít a csapat minden tagja iránt. A végzett hallgató tiszteletben tartja a sokszínűséget és a multikulturalizmust. A végzett hallgató kezdeményezőképtettségéről és vállalkozó szellemről tesz tanúbizonyságot.
------------------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az előadás általános célja: a büntetés-végrehajtási rendszerekben való klinikai pszichológiai kérdéskörébe való bevezetés. A klinikai pszichológus specifikus szerepe és kompetenciái a büntetés-végrehajtási rendszerekben; klinikai pszichológiai felmérések és intervenciók a büntetés-végrehajtás különböző szakaszaiban valamint konkrét esetek elemzése és reintegrációs programok ismertetése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az előadás célkitűzései: Fogvatartotti kategóriák és pszichológiai jellemzőik bemutatása; a metodikai, felmérési, konzultációs és terápiás kérdések tisztázása; klinikai pszichológiai és pszichoterápiás intervenciók a börtönben; a hallgatók felkészítése arra, hogy az olvasottakat a klinikai pszichológus szemével elemezzék; azon képességek fejlesztése, mely alapján az elméletben tanultakat hasznosítani tudják a büntetés-végrehajtási rendszerekben lévő személyekkel való munkában. • A szemináriumok célkitűzése: a szakirodalom, az eredeti írások megismerése és elemzése, a klinikai pszichológus eszköztárával való megismerkedés, esetelemzés, kutatási-, és intervenciók projektek kidolgozása a klinikai pszichológia szempontjából vulnérabilis

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A klinikai pszichológus szerepe és kompetenciái a büntetés-végrehajtásban	előadás	törvények, szabályzatok, előírások
2. A klinikai pszichológus tevékenysége	előadás	törvények, szabályzatok, előírások
3. Fogvatartotti kategóriák és pszichológiai jellemzőik	előadás	
4. Klinikai pszichológiai felmérések a büntetés-végrehajtási rendszerekben	előadás	
5. A fogvatartottak pszichológiai ellátása, a terápiás kapcsolat fontossága	előadás	
6. Klinikai pszichológiai és pszichoterápiás beavatkozások a börtönben	előadás	
7. Klinikai pszichológiai intervenciók a fogvatartottak életkora és neme szerint	előadás	
8. Klinikai pszichológiai intervenciók a fogvatartottak jogi helyzetére függvényében	előadás	
9. Klinikai pszichológiai intervenciók a fogvatartottak egészségi állapota függvényében	előadás	
10. Klinikai pszichológiai intervenciók a fogvatartottak speciális szükségletei függvényében	előadás	
11. Reintegrációs programok	előadás	
12. Családi- és társadalmi kapcsolatok támogatása	előadás	
13. A szabadulásra való pszichológiai felkészítés	előadás	
14. Az intervízió és szupervízió fontossága a büntetés-végrehajtás területén dolgozó pszichológus számára	előadás	
<p>Könyvészet</p> <p>Adler, F., Mueller, G.A., Laufer, W.S. Kriminológia, Budapest: Osiris, 2000 Cat. AS</p> <p>Albert, F. (szerk. 2015): Életkeretek a börtönön innen és túl. Szubjektív reszocializációs esélyek. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, 143-166 old. http://old.mta.hu/data/cikk/13/70/1/cikk_137001/albert_borton.pdf</p> <p>Albert, F., Bíró, E. (2015): A sikeres reintegráció. In: Albert, F. (szerk. 2015): Életkeretek a börtönön innen és túl. Szubjektív reszocializációs esélyek. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, 143-167 old. http://old.mta.hu/data/cikk/13/70/1/cikk_137001/albert_borton.pdf</p> <p>Amza, T. Criminologie teoretică., Ed-Luminalex, 2000 BCU</p> <p>Andrews, D.A., Bonta, J. (2010): The Psychology of Criminal Conduct. Matthew Bender & Company, Inc. LexisNexis Group, New Providence, NJ</p> <p>Ács-Bíró, A., Di Blasio, B. Női fogvatartottak kognitív profilja. Börtönügyi Szemle 2020/4.</p> <p>Bartos, É. (Szerk., 1999): Segített a könyv, a mese – Vallomások életről, irodalomról, olvasásról. Magyar Olvasástársaság, Budapest. https://mek.oszk.hu/05400/05496/05496.pdf</p> <p>Bolyky, O., Sárík, E. (2021): Visszaesés vagy talpon maradás? Börtönügyi Szemle 2021/1 http://epa.oszk.hu/02700/02705/00125/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2021_1_008-022.pdf</p> <p>Bolyky, O., Sárík, E. (2018): A bűnelkövetéshez vezető út megismerése visszaeső elítéltek körében - Előkészítő szakasz. Börtönügyi Szemle, 37. évf. 2018/3</p> <p>Boros, J., Csetneky, L. (2001): Börtönpszichológia. Budapest: Rejtjel kiadó.</p> <p>Burke, R. H. (2014): An introduction to criminological theory. Fourth edition. Routledge, New York</p>		

- Burnett, R. (1992): The dynamics of recidivism. University of Oxford, Centre for Criminological Research Delcea, C., Müller-Fabian, A., Radu, C., Perju-Dumbrava, D. (2019) Juvenile delinquency within the forensic context. Romanian Journal of Legal Medicine [27] 366-372.
- Éles, É. (2019): A fogvatartottakkal kapcsolatos pszichológiai feladatok bemutatása, kiemelt témakörként ismertetve a tényleges életfogytiglanos fogvatartottakkal kapcsolatos kihívást. Börtönügyi Szemle 2019/2.
- Farrington, D. P. (1992): Criminal career research in the United Kingdom. British Journal of criminology, 32., 521–536.
- Farrington, D. P. (1994) Childhood, adolescent and adult features of violent males. In: Huesmann, L. R. (Ed.) Aggressive behavior: Current perspectives. Plenum, New York, 215–240
- Florian, Gh. (2001): Psihologie penitenciară. Studii și cercetări. Ed. Oscar Print, București
- Florian, Gh. (2003). Fenomenologie penitenciară, Ed. Oscar Print, București.
- Gálosi, N. (2020): Irodalomterápián alapuló csoportfoglalkozás a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Börtönügyi Szemle 2020/2.
- Gobeil, R. – Blanchette, K. – Stewart, L. (2016): A meta-analytic review of correctional interventions for women offenders. In: Criminal Justice and Behavior. Vol. 43. No. 3. 301-322.
- Győri, M. (2020): A fogvatartotti foglalkoztatás hatásai a fogvatartás biztonságának vetületében. Börtönügyi Szemle 2020/2.
- Hairston, C. F. (2002): The importance of families in prisoners' community reentry. The ICCA Journal on Community Corrections, 2002 April, 11–14.
- Hannah-Moffat, K. A, Maurutto, P. (2003): Review of Risk/Needs Assessment of youth offenders in Canada. Department of Justice Canada Youth Justice Board http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/yjjj/rr03_yj4-rr03_jj4/rr03_yj4.pdf
- Hemphill, J. F., Hare, R. D., Wong, S. (1998): Psychopathy and recidivism: A review. Legal and Criminological Psychology, 3, 139–170.
- Hollin, C.R. (2001): Criminal Behaviour: A Psychological Approach to Explanation and Prevention, Taylor & Francis e-Library
- Howitt, D. (2002): Forensic and Criminal Psychology. Pearson Education, 22. fejr., 354–374
- Jankovics, A.M. (2019): Az APAC-csoport szocializációs szerepe a börtönben és a börtön után. Börtönügyi Szemle 2019/2.
- Karveli, V., Petroulaki, K. & Nikolaidis, G. (2012). Raising a Child through Prison Bars: A Manual for Professionals. http://www.mothers-inprison.eu/sites/default/files/1/EN_Manual%20for%20Professionals.pdf.
- Kellner, G. (2021): A büntetés-végrehajtás kommunikációjának új irányai. Börtönügyi Szemle 2021/1.
- Kerezsi K. (2006a): Kontroll vagy támogatás: az alternatív szankciók dilemmája. Complex Kiadó, Budapest
- Kerezsi K. (2006b): Karrierbűnözés, karrierbűnözők, bűnözői karrier. In: Gönczöl – Kerezsi – Korinek – Lévy (szerk.) Kriminológia — Szakkriminológia. Complex, Budapest, 559–578.
- Kerezsi K. – Kó J. (2013): Normasértés vagy jogkövetés. Fiatalokú fiúk kriminológiai vizsgálata. OKRI, ELTE ÁJK, Budapest
- Lab, S. P. (2008): Crime prevention. In: Shoham, G. S., Beck, O., Kett, M. (Eds.) International Handbook of Penology and Criminal Justice. CRC Press, Taylor & Francis Group, Boca Raton. 231–294.
- Landenberg, N. A., Lipsey, M. W. (2005): The positive effects of cognitive-behavioral programs for offenders: A meta-analysis of factors associated with effective treatment. Journal of Experimental Criminology, 1, 451–476.
- Latessa, E. J., Listwan, S. J., Koetzle, D. (2014): What works (and doesn't) in reducing recidivism. Anderson Publishing, Elsevier, Waltham
- Langó, K. (1981): A női elítéltek komplex vizsgálata. Tervtanulmány. Igazságügyi Minisztérium Tudományos és Tájékoztatási Főosztály. Budapest
- Müller-Fabian, A.(2015): Main Characteristics of Inmate Mothers – Emphasized on their Psycho-socio-educational Status. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 209, 3 Dec., 344-350
- Müller-Fabian, A.(2015): Juvenile delinquency: Is society to blame? Education, Reflection, Development. 4.
- Müller-Fabian, A.(2015): Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca. Accent
- Müller-Fabian A, Delcea C. (2017): Juvenile delinquent's decision making capacity in risk situations: a multifactorial approach. International. Journal of Mental Health & Psychiatry. 3(1)
- Müller-Fabian A, Siserman C, Anițan Ș.M., Delcea C.(2018): Juvenile delinquency in light of data recorded at

the Institute of Forensic Medicine. Romanian Journal of Legal Medicine. 26: 70-75.

Németh, R. (2019): Klinikai pszichológia az igazságügyben. <https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2021/09/12.-Dr.-N%C3%A9meth-Rita-Klinikai-pszichol%C3%B3gia-az-igazs%C3%A1g%C3%BCgyben.pdf>

Palmer, E. J. (2015): Cognitive skills programs for female offenders in the community. In: Criminal Justice and Behavior. Vol. 42. No. 4. 1-16.

Pripp, C., Decsei-Radu, A. (coord): Ghid de bune practici pentru psihologul care lucrează în sistemul penitenciar. <http://anp.gov.ro/wp-content/uploads/rapoarte/ghid%20de%20bune%20practici%20pentru%20psihologul%20care%20lucreaza%20in%20sistemul%20penitenciar.pdf>

Sárik, E., Bolyky, O.(2019): Bűnözői életutak a maslow-i szükségletelmélet tükrében. In: Vókó György (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 56. kötet, OKRI, Budapest

Scott, C. – Grella, C. E. – Dennis, M. L. – Funk, R. R. (2016): A time. Varying model of risk for predicting recidivism among women offenders over 3 years following their release from jail. In: Criminal Justice and Behavior, Vol. 43. No. 9. 1-22

Solt, Á. (2012): Peremen billegő fiatalok. Veszélyeztető és kriminalizáló tényezők gyermek- és ifjúkorban. Doktori (PhD) disszertáció. Kézirat, Budapest

Szabó, J. (2019): Speciális prevenció és dezisztencia. Budapest: Országos Kriminológiai Intézet.

Szabó, J. (2012) A bűnelkövetők rehabilitációjának meghatározó irányzatai a nemzetközi szakirodalom tükrében. Alkalmazott Pszichológia, 2012/2, 73–88

Szabó, J. (2012) A bűnisméltés megelőzését célzó rehabilitációs programok tapasztalatai: mi működik, és mi nem. Alkalmazott Pszichológia, 2012/3, 49–60.

Szegál, B. (2007): A szocializáció és a reszocializáció a börtönben. Börtönügyi szemle, 2007. 3. sz. 25–38.

Tóth, M. (2011): Női elítéltek mentális egészségének pszichoszociális meghatározói börtönkörnyezetben. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. 12.szám 125-132.

Visontai-Szabó, K. (2019): Börtönben a családtag. Börtönügyi Szemle 2019/2.

UNODC (2014): Handbook on women and imprisonment. Criminal Justice Handbook Series. United Nations Office on Drugs and Crime. New York. 10.

WHO (2020): 10 things to know about women in prison. <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/prisons-and-health/focus-areas/womens-health/10-things-to-know-about-women-in-prison>

***Börtönügyi szemle. A büntetés-végrehajtási szervezet szakmai és tudományos folyóirata. <https://bv.gov.hu/hu/bortonugyi-szemle>

***Managementul de caz în domeniul sănătății mintale pentru persoanele private de libertate. Dezvoltarea asistenței comunitare în domeniul sănătății mintale pentru persoanele private de libertate. Asistentă psihosocială în penitenciare. București, 2009

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A klinikai pszichológus szerepe és kompetenciái a büntetés-végrehajtásban	A szemináriumi terv és a kötelező olvasmányok elektronikus változatának kiosztása.	
2. A klinikai pszichológus tevékenysége: esetismertetés	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
3. Fogvatartotti kategóriák és pszichológiai jellemzőik: a tanulmányok és kutatások tükrében	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
4. Felmérések a büntetés-végrehajtás különböző szakaszaiban - esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
5. A fogvatartottak pszichológiai ellátása, a terápiás kapcsolat fontossága– esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos	

	megbeszélés	
6. Az egyének szintjén történő klinikai pszichológiai felmérések és beavatkozások- esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
7. Csoportos felmérések és beavatkozások– esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
8. Kiskorú- és fiatalkorú bűnözőkkel való klinikai pszichológiai munka – esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
9. Börtönben lévő nőkkel való klinikai pszichológiai munka - esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
10. Előzetes letartoztatásban lévő személyekkel való klinikai pszichológiai munka -esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
11. A zárt rendszerben levő fogvatartottakkal való klinikai pszichológiai munka- esettanulmányok	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
12. A félig nyílt- vagy nyílt rendszerben levő fogvatartottakkal való klinikai pszichológiai munka	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
13. A bűnözés prevenciója – prevenciós programok értékelése	Előadás, gyakorlatok, kiscsoportos megbeszélés	
14. A bűnözők társadalmi reintegrációja - reintegrációs programok értékelése	Előadás, gyakorlatok, Esetelemzés megbeszélése	

Könyvészet

Adler, F., Mueller, G.A., Laufer, W.S. Kriminológia, Budapest: Osiris, 2000 Cat. AS

Albert, F. (szerk. 2015): Életkeretek a börtönön innen és túl. Szubjektív reszocializációs esélyek. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, 143-166 old.
http://old.mta.hu/data/cikk/13/70/1/cikk_137001/albert_borton.pdf

Albert, F., Bíró, E. (2015): A sikeres reintegráció. In. Albert, F. (szerk. 2015): Életkeretek a börtönön innen és túl. Szubjektív reszocializációs esélyek. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, 143-167 old.
http://old.mta.hu/data/cikk/13/70/1/cikk_137001/albert_borton.pdf

Amza, T, Criminologie teoretică., Ed-Luminalex, 2000 BCU

Andrews, D.A., Bonta, J. (2010): The Psychology of Criminal Conduct. Matthew Bender & Company, Inc. LexisNexis Group, New Providence, NJ

Ács-Bíró, A., Di Blasio, B. Női fogvatartottak kognitív profilja. Börtönügyi Szemle 2020/4.

Bartos, É. (Szerk., 1999): Segített a könyv, a mese – Vallomások életről, irodalomról, olvasásról. Magyar Olvasástársaság, Budapest. <https://mek.oszk.hu/05400/05496/05496.pdf>

Bolyky, O., Sárík, E. (2021): Visszaesés vagy talpon maradás? Börtönügyi Szemle 2021/1
http://epa.oszk.hu/02700/02705/00125/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2021_1_008-022.pdf

Bolyky, O., Sárík, E. (2018): A bűnelkövetéshez vezető út megismerése visszaeső elítéltek körében - Előkészítő szakasz. Börtönügyi Szemle, 37. évf. 2018/3

Boros, J., Csetneky, L. (2001): Börtönpszichológia. Budapest: Rejtjel kiadó.

Burke, R. H. (2014): An introduction to criminological theory. Fourth edition. Routledge, New York

- Burnett, R. (1992): The dynamics of recidivism. University of Oxford, Centre for Criminological Research Delcea, C., Müller-Fabian, A., Radu, C., Perju-Dumbrava, D. (2019) Juvenile delinquency within the forensic context. Romanian Journal of Legal Medicine [27] 366-372.
- Éles, É. (2019): A fogvatartottakkal kapcsolatos pszichológiai feladatok bemutatása, kiemelt témakörként ismertetve a tényleges életfogytiglanos fogvatartottakkal kapcsolatos kihívást. Börtönügyi Szemle 2019/2.
- Farrington, D. P. (1992): Criminal career research in the United Kingdom. British Journal of criminology, 32., 521–536.
- Farrington, D. P. (1994) Childhood, adolescent and adult features of violent males. In: Huesmann, L. R. (Ed.) Aggressive behavior: Current perspectives. Plenum, New York, 215–240
- Florian, Gh. (2001): Psihologie penitenciară. Studii și cercetări. Ed. Oscar Print, București
- Florian, Gh. (2003). Fenomenologie penitenciară, Ed. Oscar Print, București.
- Gálosi, N. (2020): Irodalomterápián alapuló csoportfoglalkozás a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Börtönügyi Szemle 2020/2.
- Gobeil, R. – Blanchette, K. – Stewart, L. (2016): A meta-analytic review of correctional interventions for women offenders. In: Criminal Justice and Behavior. Vol. 43. No. 3. 301-322.
- Gyóri, M. (2020): A fogvatartotti foglalkoztatás hatásai a fogvatartás biztonságának vetületében. Börtönügyi Szemle 2020/2.
- Hairston, C. F. (2002): The importance of families in prisoners' community reentry. The ICCA Journal on Community Corrections, 2002 April, 11–14.
- Hannah-Moffat, K. A, Maurutto, P. (2003): Review of Risk/Needs Assessment of youth offenders in Canada. Department of Justice Canada Youth Justice Board http://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cj-jp/yjjj/rr03_yj4-rr03_jj4/rr03_yj4.pdf
- Hemphill, J. F., Hare, R. D., Wong, S. (1998): Psychopathy and recidivism: A review. Legal and Criminological Psychology, 3, 139–170.
- Hollin, C.R. (2001): Criminal Behaviour: A Psychological Approach to Explanation and Prevention, Taylor & Francis e-Library
- Howitt, D. (2002): Forensic and Criminal Psychology. Pearson Education, 22. fejt., 354–374
- Jankovics, A.M. (2019): Az APAC-csoport szocializációs szerepe a börtönben és a börtön után. Börtönügyi Szemle 2019/2.
- Karveli, V., Petroulaki, K. & Nikolaidis, G. (2012). Raising a Child through Prison Bars: A Manual for Professionals. http://www.mothers-inprison.eu/sites/default/files/1/EN_Manual%20for%20Professionals.pdf.
- Kellner, G. (2021): A büntetés-végrehajtás kommunikációjának új irányai. Börtönügyi Szemle 2021/1.
- Kerezsi K. (2006a): Kontroll vagy támogatás: az alternatív szankciók dilemmája. Complex Kiadó, Budapest
- Kerezsi K. (2006b): Karrierbűnözés, karrierbűnözők, bűnözői karrier. In: Gönczöl – Kerezsi – Korinek – Lévy (szerk.) Kriminológia — Szakkriminológia. Complex, Budapest, 559–578.
- Kerezsi K. – Kó J. (2013): Normasértés vagy jogkövetés. Fiatalkorú fiúk kriminológiai vizsgálata. OKRI, ELTE ÁJK, Budapest
- Lab, S. P. (2008): Crime prevention. In: Shoham, G. S., Beck, O., Kett, M. (Eds.) International Handbook of Penology and Criminal Justice. CRC Press, Taylor & Francis Group, Boca Raton. 231–294.
- Landenberg, N. A., Lipsey, M. W. (2005): The positive effects of cognitive-behavioral programs for offenders: A meta-analysis of factors associated with effective treatment. Journal of Experimental Criminology, 1, 451–476.
- Latessa, E. J., Listwan, S. J., Koetzle, D. (2014): What works (and doesn't) in reducing recidivism. Anderson Publishing, Elsevier, Waltham
- Langó, K. (1981): A női elítéltek komplex vizsgálata. Tervtanulmány. Igazságügyi Minisztérium Tudományos és Tájékoztatási Főosztály. Budapest
- Müller-Fabian, A.(2015): Main Characteristics of Inmate Mothers – Emphasized on their Psycho-socio-educational Status. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 209, 3 Dec., 344-350
- Müller-Fabian, A.(2015): Juvenile delinquency: Is society to blame? Education, Reflection, Development. 4.
- Müller-Fabian, A.(2015): Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca. Accent
- Müller-Fabian A, Delcea C. (2017): Juvenile delinquent's decision making capacity in risk situations: a multifactorial approach. International. Journal of Mental Health & Psychiatry. 3(1)
- Müller-Fabian A, Siserman C, Anițan Ș.M., Delcea C.(2018): Juvenile delinquency in light of data recorded at

- the Institute of Forensic Medicine. Romanian Journal of Legal Medicine. 26: 70-75.
- Németh, R. (2019): Klinikai pszichológia az igazságügyben. <https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2021/09/12.-Dr.-N%C3%A9meth-Rita-Klinikai-pszichol%C3%B3gia-az-igazs%C3%A1g%C3%BCgyben.pdf>
- Palmer, E. J. (2015): Cognitive skills programs for female offenders in the community. In: Criminal Justice and Behavior. Vol. 42. No. 4. 1-16.
- Pripp, C., Decsei-Radu, A. (coord): Ghid de bune practici pentru psihologul care lucrează în sistemul penitenciar. <http://anp.gov.ro/wp-content/uploads/rapoarte/ghid%20de%20bune%20practici%20pentru%20psihologul%20care%20lucreaza%20in%20sistemul%20penitenciar.pdf>
- Sárik, E., Bolyky, O.(2019): Bűnözői életutak a maslow-i szükségletelmélet tükrében. In: Vókó György (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 56. kötet, OKRI, Budapest
- Scott, C. – Grella, C. E. – Dennis, M. L. – Funk, R. R. (2016): A time. Varying model of risk for predicting recidivism among women offenders over 3 years following their release from jail. In: Criminal Justice and Behavior, Vol. 43. No. 9. 1-22
- Solt, Á. (2012): Peremen billegő fiatalok. Veszélyeztető és kriminalizáló tényezők gyermek- és ifjúkorban. Doktori (PhD) disszertáció. Kézirat, Budapest
- Szabó, J. (2019): Speciális prevenció és dezisztencia. Budapest: Országos Kriminológiai Intézet.
- Szabó, J. (2012) A bűnelkövetők rehabilitációjának meghatározó irányzatai a nemzetközi szakirodalom tükrében. Alkalmazott Pszichológia, 2012/2, 73–88
- Szabó, J. (2012) A bűnisméltés megelőzését célzó rehabilitációs programok tapasztalatai: mi működik, és mi nem. Alkalmazott Pszichológia, 2012/3, 49–60.
- Szegál, B. (2007): A szocializáció és a reszocializáció a börtönben. Börtönügyi szemle, 2007. 3. sz. 25–38.
- Tóth, M. (2011): Női elítéltek mentális egészségének pszichoszociális meghatározói börtönkörnyezetben. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények. 12.szám 125-132.
- Visontai-Szabó, K. (2019): Börtönben a családtag. Börtönügyi Szemle 2019/2.
- UNODC (2014): Handbook on women and imprisonment. Criminal Justice Handbook Series. United Nations Office on Drugs and Crime. New York. 10.
- WHO (2020): 10 things to know about women in prison. <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/prisons-and-health/focus-areas/womens-health/10-things-to-know-about-women-in-prison>
- ***Börtönügyi szemle. A büntetés-végrehajtási szervezet szakmai és tudományos folyóirata. <https://bv.gov.hu/hu/bortonugyi-szemle>
- ***Managementul de caz în domeniul sănătății mintale pentru persoanele private de libertate. Dezvoltarea asistenței comunitare în domeniul sănătății mintale pentru persoanele private de libertate. Asistență psihosocială în penitenciare. București, 2009

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Kötelező tantárgy, mely elméleti és gyakorlati alapot szolgál a büntetés-végrehajtási rendszerekben végzett klinikai pszichológiai munkában.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Egy klinikai pszichológiai projekt bemutatása és dolgozat formájában való leadása.	Végső értékelés: V	60%

10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumok-laborok alatt megadott témák házi feladatok elvégzése és bemutatása	A házi feladatok, projektek tartalmát a szemináriumot vezető tanár közösen egyezteti a diákokkal, és félév elején közli ezek leadásának határidejét.Folyamatos értékelése a hallgató munkájának (a témák, házi feladatok számonkérése)	40%
--------------------------	---	--	-----

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Minimum 10 jelenlét a laborokon/ kurzusokon szükséges ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen az írásbeli vizsgán, és figyelembe legyen véve a labor tevékenységre kapott pontszám.
- Az írásbeli vizsgán kötelező az 50%-ot elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy kiszámításánál.
- Amennyiben a házi feladatokkal kapcsolatos követelményeket részben teljesítette a hallgató, akkor a kapott pontszám figyelembe lesz véve a következő vizsga alkalmával.
- Amennyiben a hallgató nem tesz eleget az előző két követelménynek, nem mehet át a vizsgán.
- A másolás maga után vonja a vizsgáról való kizárást illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2024.04.25

Dr. Müller-Fabian Andrea docens

Dr. Müller-Fabian Andrea docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2024.05.25.

Dr. Kotta Ibolya docens